

WIADOMOŚCI

RZEMIEŚLNICZE

TYGODNIOWY ORGAN OFICJALNY WOJEWÓDZKICH IZB RZEMIEŚLNICZYCH:
KRAKÓW, LWÓW, STANISŁAWÓW, TARNOPOL.

Za Kom. Wydawniczy: P. Kosobudzki, prezes Krak. Izby Rzem. — Za Kom. Redakcyjny: H. Grudziński, red. nac. i odpow.
Redakcja i Administracja: Kraków, ulica Andrzeja Potockiego L. 18, Krakowska Izba Rzemieślnicza, telefon Nr. 1357.

TREŚĆ: Rozporządzenie „O ustanowieniu Tymczas. Komisji Egzam. Czeladn.” i „O ustanowieniu Izby Rzem.”. Pouczenie w sprawie ustawy przemysł. — Wzorowy statut cechowy (c. d.). — Podatek obrotowy. — Praca Min. Kwiatkowskiego o „Postępie gospodarczym Polski”. — Nowa polityka kredyt. Bku Gosp. Kraj. — Polskie meble w Anglii. — Sztuka w szewstwie — 20-lecie Krak. Izby Rzem. (dok). — Rzemieślnicy wezmą udział w Powszechnej Wyst. Kraj. w Poznaniu. — Potęga organizacji. — Państw. Instyt. Eksport. i i.

Prenumeratę kwartalną w kwocie zł. 2 za pierwszy kwartał 1928 i groszy 40 za ostatni kwartał 1927 — razem 2.40 zł., prosimy wpłacić na dołączony do poprzedniego numeru czek przy okienkach pocztowych lub wprost pod adresem Administracji.

Kalendarzyk Tygodniowy

Tydzień 2: od 8 do 14. I. 1928

8	Niedziela	Seweryna
9	Poniedz.	Juljana
10	Wtorek	Wilhelma
11	Sroda	Hygina M.
12	Czwartek	Ernesta
13	Piątek	Weroniki
14	Sobota	Hilarjusza

Wspierajcie Fundusz Prasowy!

Komunikaty oficjalne:

„O ustanowieniu tymczasowych komisji egzaminacyjnych czeladniczych”
„O ustanowieniu Izby Rzemieślniczych”.

**Rozporządzenie
Ministra Przemysłu i Handlu**

z dnia 12 grudnia 1927 r.

„O ustanowieniu tymczasowych Komisji egzaminacyjnych czeladniczych przy władzach przemysłowych II-giej Instancji na terenie m. st. Warszawy oraz województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego, lwowskiego, i krakowskiego”.

Na podstawie art. 157. ust. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie Przemyslowem (Dz. U. R. P. Nr 53 poz. 468) zarządzam co następuje:

§ 1.

Do dnia utworzenia Komisji egzaminacyjnych czeladniczych przez Izby Rzemieślnicze na terenie m. st.

Warszawy, oraz województw: Warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego, lwowskiego i krakowskiego, — ustanawia się przy władzach przemysłowych II Instancji tymczasowe Komisje egzaminacyjne czeladnicze, z nadaniem im prawa wydawania świadectw złożenia egzaminu na czeladnika.

§ 2.

Komisje egzaminacyjne czeladnicze powołuje na terenie m. st. Warszawy Magistrat, na obszarze zaś województw wymienionych w § 1. władza przemysłowa Wojewódzka.

§ 3.

Magistrat m. st. Warszawy, wzgl. władza przemysłowa Wojewódzka powołuje Komisję egzaminacyjną

czeladniczą dla każdego zawodu rzemieślniczego każdorazowo, o ile zgłosi się co najmniej 3 kandydatów do egzaminu czeladniczego.

Przewodniczący i dwaj członkowie komisji egzaminacyjnej czeladniczej są mianowani na wniosek instruktora korporacji przemysłowych.

Przewodniczącym Komisji egzaminacyjnej czeladniczej winien być zasadniczo mistrz rzemieślniczy, albo osoba z wyższym wykształceniem technicznym zatrudniona zawodowo, jako nauczyciel lub zajmująca stanowisko kierownicze w przedsiębiorstwie przemysłowym.

Jednego członka komisji należy powołać z grona wykwalifikowanych w danym rzemiośle czeladników, pracujących na terenie m. st. Warszawy, względnie województwa.

Drugiego członka komisji powołuje się z pośród samoistnych rzemieślników, prowadzących dane rzemiosło na terenie m. st. Warszawy, względnie województwa, co najmniej przez 5 lat, licząc wstecz od dnia wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym.

Szanownym Czytelnikom i Czytelniczkom naszego pisma polecamy **Hygieniczny Salon Fryzjerski Męski — i Damski STANISŁAWA KASZTELEWICZA — Kraków, Rynek Główny L. 9. Pasaż Bielański.**

§ 4.

Podanie pisemne o dopuszczenie do egzaminu czeladniczego składa terminator lub pomocnik do władzy przemysłowej wojewódzkiej, a w m. st. Warszawie do Magistratu, za pośrednictwem instruktora korporacji przemysłowych...

Do podania kandydat winien załączyć a) własnoręcznie napisany krótki życiorys, 2) świadectwo ukończenia nauki, lub też świadectwo stwierdzające przebyty czas nauki, 3) świadectwo szkolne z ukończenia nauki publicznej w szkole kształcącej zawodowej, jeżeli w miejscowości, w której kandydat terminował, jest taka szkoła, 4) wpisowe w wysokości 5 zł. i taksę egzaminacyjną w wysokości 15 zł.

Termin i miejsce egzaminu wyznacza władza przemysłowa wojewódzka, względnie Magistrat m. st. Warszawy, przyczem przy egzaminie może być obecnym instruktor korporacji przemysłowych bez prawa głosu.

§ 5

Egzamin składa się z dwu części: 1) z wykonania pracy czeladniczej i 2) egzaminu ustnego, teoretycznego.

Wykonanie pracy czeladniczej nie może trwać dłużej niż 3 dni robocze.

Egzamin ustny powinien trwać nie dłużej, niż 2 godziny.

Celem egzaminu ustnego jest stwierdzenie przez komisję egzaminacyjną, czy kandydat poza posiadaniem biegłości i wprawy w zwykłej pracy odnośnego rzemiosła, posiada również potrzebne wiadomości co do wartości nabywania przechowywania i stosowania materiałów potrzebnych w rzemiosle, oraz co do sposobów poznania ich jakości, nadto czy terminator zna się na prowadzeniu ksiąg i rachunkowości kupieckiej.

§ 6.

Przewodniczący komisji egzaminacyjnej wyznacza pracę czeladniczą do wykonania, jak również określa miejsce i czas jej wykonania.

Praca czeladnicza winna odpowiadać istotnemu zadaniu i nie pociągać za sobą znacznych kosztów.

Przez wykonanie pracy czeladniczej kandydat winien wykazać, że na tyle opanował swój zawód, iż potrzebne przeciętne prace w danym rzemiosle może samodzielnie wykonać.

Nadzór nad wykonaniem pracy czeladniczej sprawuje wyznaczony przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej jeden z członków tejże komisji. Nie może sprawować nadzoru nad wykonaniem pracy czeladniczej osoba spokrewniona lub powinowata z kandydatem, bądź też będąca jego opiekunem albo pryncypałem.

Osoba sprawująca nadzór nad wy-

konaniem pracy czeladniczej, wystawia zaświadczenie pisemne, że kandydat wykonał pracę samodzielnie i bez obcej pomocy. Jeżeli jakakolwiek pomoc była okazana, to należy w zaświadczeniu wymienić w jakim zakresie.

Jeżeli komisja egzaminacyjna uzna wykonaną pracę czeladniczą za dobrą, kandydat zostaje dopuszczony do ustnego egzaminu.

§ 7.

Po ukończeniu egzaminu komisja egzaminacyjna uchwała zwyczajną większością głosów, czy kandydat złożył egzamin z pomyślnym wynikiem.

Jeżeli wynik egzaminu jest niepomyślny, wtedy komisja określi termin, po upływie którego kandydat może powtórnie poddać się egzaminowi.

§ 8.

Z przebiegu egzaminu i zapadłej uchwały komisji egzaminacyjnej przewodniczący sporządza protokół, który podpisuje przewodniczący i członkowie Komisji, biorący udział w egzaminie, oraz instruktor korporacji przemysłowych, o ile jest obecny.

§ 9.

Przewodniczący komisji egzaminacyjnej składa władzy przemysłowej wojewódzkiej względnie m. st. Warszawy Magistratowi, za pośrednictwem instruktora korporacji przemysłowych protokół z odbytego egzaminu, powiadamiając jednocześnie o wydaniu kandydatowi świadectwa złożenia egzaminu, ze wskazaniem daty dokumentu i jego liczby.

§ 10.

Kandydat, który złożył egzamin, otrzymuje od przewodniczącego komisji egzaminacyjnej świadectwo złożenia egzaminu na czeladnika, podpisane przez przewodniczącego, członków komisji i instruktora korporacji przemysł., o ile był obecny, według wzoru zawartego w załączniku do rozporządzenia niniejszego.

Koszta wydania świadectwa złożenia egzaminu są pokrywane z wpisowego.

§ 11.

Przewodniczący i członkowie komisji egzaminacyjnej otrzymują tytułem wynagrodzenia 5 zł. za przeegzaminowanie każdego kandydata.

§ 12.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu i Handlu
E. KWIATKOWSKI

—ośo—

ROZPORZĄDZENIE.

Ministra Przemysłu i Handlu
z dnia 12 grudnia 1927 r.

O ustanowieniu Izb Rzemieślniczych, wyznaczeniu ich siedzib i okręgów.

Na podstawie art. 168. i 169 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie

przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53. poz. 468) zarządzam co następuje:

§ 1.

Na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem województwa śląskiego, ustanawia się siedemnaście izb rzemieślniczych siedzibami: w Warszawie, Włocławku, Łodzi, Kielcach, Białymstoku, Lublinie, Krakowie, Lwowie, Stanisławowie, Tarnopolu, Poznaniu, Bydgoszczy, Grudziądzu, Wilnie, Nowogrodzku, Brześciu nad Bugiem, i Łucku.

§ 2.

Okręgi Izb Rzemieślniczych wymienionych w § 1. rozporządzenia obejmują obszary następujące:

1) Izba Rzemieślnicza — m. st. Warszawa,

2) Izba Rzemieślnicza we Włocławku — województwo warszawskie,

3) Izba Rzemieślnicza w Łodzi — województwo łódzkie,

4) Izba Rzemieślnicza w Kielcach — województwo kieleckie,

5) Izba Rzemieślnicza w Białymstoku — województwo białostockie,

6) Izba Rzemieślnicza w Lublinie — województwo lubelskie,

7) Izba Rzemieślnicza w Krakowie — województwo krakowskie,

8) Izba Rzemieślnicza w Lwowie — województwo lwowskie,

9) Izba Rzemieślnicza w Stanisławowie — województwo stanisławowskie,

10) Izba Rzemieślnicza w Tarnopolu — województwo tarnopolskie,

11) Izba Rzemieślnicza w Poznaniu, następujące powiaty województwa poznańskiego: gostyński, grodziski, jarociński, kępiński, kościański, kozmiński, krotoszyński, leszczyński, nowotomyski, międzychocki, obornicki, odolanowski, ostrowski, ostrzeszowski, pleszewski, poznański, rawicki, szamotulski, śmigielski, sremski, średzki, wolsztyński i wrzesiński.

• 12) Izba Rzemieślnicza w Bydgoszczy — następujące powiaty województwa poznańskiego: bydgoski, chodziecki, czarnkowski, gnieźnieński, inowrocławski, mogileński, strzeliński, szubiński, wągrowiecki, wyrzyski i zmiński.

13) Izba Rzemieślnicza w Grudziądzu — województwo pomorskie,

14) Izba Rzemieślnicza w Wilnie — województwo wileńskie,

15) Izba Rzemieślnicza w Nowogrodzku — województwo nowogrodzkie,

16) Izba Rzemieślnicza w Brześciu nad Bugiem — województwo poleckie,

17) Izba Rzemieślnicza w Łucku — województwo wołyńskie.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu i Handlu:
E. KWIATKOWSKI.

Dokoła ustawy przemysłowej.

Zarys nowej ustawy przemysłowej według podręcznika dr Jana Wyroda, instruktora Stowarz. przem. przy Urzędzie wojewódzkim w Krakowie. Składy główne: Kraków, Gebethner i Wolff. — Warszawa: Dom Książki Polskiej. — Do nabycia w Krak. Izbie Rzemieślniczej. Cena zł. 3.90, z przesyłką zł. 4.50.

POUCZENIE I INSTANCJI W SPRAWIE USTAWY PRZEMYSŁOWEJ.

Nowa polska ustawa przemysłowa dąży do tego, aby sprawy przemysłowe załatwiano możliwie jak najspieszniej. Aby to się stało, muszą też i strony interesowane baczyć na dopełnienie tych wymogów przy wnoszeniu podań i zgłaszaniu przemysłu, od których przyjęcie tych zgłoszeń uczyniono zawisłem. Utarło się bowiem jako zwyczaj wnoszenie podań jako gołosłownych świstków, nie popartych żadnymi dokumentami osobistymi, planami, szkicami sytuacyjnymi i t. p. Gdy zaś ustawa wyraźnie żąda podania daty urodzenia, przynależności państwowej i miejsca zamieszkania, przeto jest rzeczą niewątpliwą, że te okoliczności muszą być stwierdzone przez dołączenie dokumentów osobistych, jako to metryki urodzin lub ślubu), świadectwa przynależności lub dowodu osobistego, meldunku policyjnego i t. p. Wydział przemysłowy magistratu zwraca uwagę, aby zgłaszający przemysł we własnym interesie dowody takie przedkładali, również, aby w zgłoszeniach podawano dokładnie imię i nazwisko przemysłowca, rodzaj przemysłu i firmę przedsiębiorstwa, w przeciwnym bowiem razie zgłoszenia takie jako nieformalne będą zwracane do uzupełnienia, a załatwienia ich ulegną zwłoce z winy samych proszących.

Co do przemysłów rzemieślniczych proszący o kartę rzemieślniczą powinni prócz wyżej podanych dowodów osobistych przedkładać także wymagane ustawą dowody uzdolnienia fachowego (t. j. zasadniczo świadectwa 3-letniej nauki, oraz 3-letniej praktyki w zawodzie). Przy przemysłach okrężnych nowa ustawa wprowadza przymus dostarczenia fotografii, którą potem nalepia się na odnośnej licencji. To samo dotyczy agentów podróży. Wydział III przemysłowy magistratu udzieli interesowanym na żądanie wszelkich informacji w godzinach urzędowych, gmach magistratu oficyny od ulicy Poselskiej piętro II.

Wzorowy statut cechowy

—o—
Ciąg dalszy.

Występujący z cechu traci z dniem wystąpienia wszelkie prawa członka do majątku, Cechu i do utworzonych przez Cech osobnych funduszy i urzędów, obowiązany jest jednak uiścić te opłaty, które w dniu jego wystąpienia były już nałożone dla pokrycia kosztów, połączonych z działalnością Cechu lub jego urzędów.

Wystąpienie z Cechu nie unieważnia zobowiązań członków, wypływających z tytułu wzajemnej umowy między cechem a występującym członkiem.

§ 11.

Wykluczenie członka z Cechu może nastąpić na wniosek Zarządu na zasadzie uchwały Walnego Zebrania:

- 1 jeżeli członek zalega z uiszczeniem opłat przez przeciąg dłuższy niż cztery miesiące i mimo wezwań za strony Zarządu zobowiązań swych nie wypełnia;
- 2 jeżeli rozmyślnie działa na szkodę Cechu, czy też jego urzędów, lub swoim postępowaniem przynosi uszczerbek godności stanu rzemieślniczego.

PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁONKÓW CECHU.

§ 12.

Każdy członek Cechu ma prawo udziału w majątku i urzędzeniach Cechu na zasadzie przepisów niniejszego statutu, statutów dodatkowych i uchwał Walnego Zebrania.

Pełnoletnim członkom Cechu przysługuje prawo głosowania na Walnych Zebraniach Cechu, oraz prawo wybieralności do władz cechowych.

Ciąg dalszy nastąpi.

—o—

Sprawy podatkowe.

PROJEKT NACZELNEJ RADY KUPIECKIEJ O PODATKU OBROTOWYM.

I. PODATEK OBROTOWY. Opodatkowanie ogólnego obrotu handlowego, wprowadzone w Polsce i państwach zachodnio-europejskich jako konieczność powojennej gospodarki skarbowej, zostało już powszechnie uznane jako obciążenie szkodliwe pod względem gospodarczym i społecznym, oraz niezgodne z podstawowymi zasadami racjonalnej polityki skarbowej.

Podatek obrotowy przeczy założeniom prawidłowej polityki cen, wytwarza i utrwała stosunki niezdrowej konkurencji kupieckiej, stanowiąc dla podatników nieuczciwych wysoką premję, a dla obywa-

teli lojalnych względem skarbu — obciążenie, przekraczające często ich zdolność płatniczą, wreszcie znakomicie przyczynia się do niszczenia szans konkurencyjnych krajowego handlu w stosunku do obcego aparatu wymiany handlowej na rynkach zarówno wewnętrznych, jak i zagranicznych.

Powszechnie opodatkowanie obrotów handlowych powinno być zatem całkowicie zniesione.

Obecna wydajność podatku obrotowego nie pozwala na natychmiastowe zaprowadzenie tego rodzaju radykalnej reformy. Niemniej jednak — zdaniem Naczelnej Rady — prace nad stopniową likwidacją podatku obrotowego w jego dotychczasowej, surowej formie, powinny być rozpoczęte niezwłocznie — wzorem innych państw europejskich — w kierunku redukcji i uproszczenia podatkowego obciążenia obrotu handlowego, a następnie w kierunku realizowania zasady poboru tego podatku u źródła (t. j. u producenta, przy odprawie celnej i t. p.)

Odnosna reforma powinna przede wszystkim objąć między innymi:

a) generalne obniżenie i wprowadzenie jednolitej, zasadniczej stopy podatkowej w wysokości 1 procent;

b) zwolnienie od podatku obrotów hurtowych i detalicznych artykułami spożywczymi pierwszej potrzeby, oraz eksportu płodów rolnych;

c) zrównanie pod względem obciążenia podatkowego handlu komisowego, prowadzonego zarówno na rachunek firm krajowych, jak i na rachunek firm zagranicznych przy równoczesnym wprowadzeniu wyrównawczego podatku obrotowego od towarów importowanych, a nie wyrobionych w kraju;

d) zrealizowanie dyspozycji obecnie obowiązującej ustawy o poborze podatku obrotowego w formie ryczałtu do drobnych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych.

—o—

PODATEK OD LOKALI.

Z Warszawy donoszą: Ministerstwo skarbu okólnikiem wyjaśniło, że do zapłaty podatku od lokali obowiązane są nie tylko osoby, które zawarły umowę o najem lokalu gospodarstwa domowego, lecz także członkowie ich rodzin, osoby powinowate i inne osoby, wspólnie zajmujące lokal, a nie będące sublokatorami.

Odpowiedzialność wspomnianych osób powstaje w razie niemożności zapłacenia przez głowę rodziny, względnie najmującego lokal, bez potrzeby doręczania im nowych nakazów płatniczych, ponieważ do zapłaty podatku zobowiązane są solidarnie wszystkie osoby, zajmujące lokal.

SKUTKI NIEZAWIADOMIENIA PŁATNIKA O POSIEDZENIU KO- MISJI ODWOŁAWCZEJ.

Właściciel przedsiębiorstwa detalicznej sprzedaży sukna i kortów w Warszawie, posiadający świadectwo przemysłowe II. kategorii przedsiębiorstw handlowych, złożył zeznanie o obrocie, a czując się pokrzywdzonym wymiarem podatku obrotowego, wniósł odwołanie. Składając obrót przed Komisją Odwoławczą, przed którą nie został ów płatnik we właściwym terminie zawezwany, wniósł płatnik skargę do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Trybunał orzekł (wyrok Nr 844-26), że w myśl art. 90 ustawy o państwowym podatku przemysłowym należy płatnika zawiadomić o terminie, wyznaczonym do rozpatrzenia odwołania przynajmniej na 8 dni przed posiedzeniem. Przepis ten zawiera kategoriyczny nakaz, do którego władza wymiarowa winna się zastosować ściśle, a przekroczenie tego nakazu musi być uznane za istotną wadliwość postępowania ze szkodą dla strony. Z tej zasady Najwyższy Trybunał Administracyjny uchylił zaskarżone orzeczenie.

—o—

DALSA ZWYŻKA KOMORNEGO OD 1 STYCZNIA. Z dniem 1 stycznia 1928 roku zaczynają obowiązywać nowe stawki komornego na I kwartał 1928 roku. Lokatorzy pierwszej kategorii, t. j. mieszkań jedno lub dwuizbowych (jeden pokój z kuchnią lub sama kuchnia), płacą komorne w dotychczasowej wysokości, t. j. 45 procent komornego przedwojennego (z czerwca 1914 r.) Lokatorzy drugiej kategorii, t. j. lokali prywatnych 2—3 pokojowych z kuchnią, przedsiębiorstw handlowych, wykupujących świadectwa IV kategorii, rzemieślniczych, wykupujących VII kategorii — płacą w nadchodzącym kwartale 96 proc. komornego z czerwca 1914 roku, t. j. licząc koronę — po 1 zł. 80 setnych groszy. Lokatorzy lokali wyżej nie wymienionych płacą komorne w wysokości przedwojennej, t. j. licząc koronę — po 1 zł. 5 gr. Świadczenia pełne opłacają jedynie lokatorzy pierwszej kategorii (lokalu jedno, lub dwuizbowych — jeden pokój z kuchnią, lub sama kuchnia). Lokatorzy innych kategorii żadnych świadczeń nie opłacają.

—o—

Sprawy gospodarcze.

PRACA MIN. KWIATKOWSIEGO O „POSTĘPIE GOSPODARCZYM POLSKI”. — Nakładem tygodnika „Przemysł i Handel” ukazała się praca ministra przemysłu i handlu, inż.

E. Kwiatkowskiego p. t.: „Postęp gospodarczy Polski”, obrazująca rozwój życia gospodarczego Polski w ciągu lat ubiegłych.

Autor w swej pracy poddał analizie najżywotniejsze zagadnienia, nurtujące nasze życie gospodarcze, ilustrując swoje wywody cyframi i wykresami. Poruszone zostały zagadnienia: przemysłu, handlu, finansów, budżetu, kredytów, sprawa racjonalnego ustosunkowania się do siebie kapitału i pracy itp.

Analizując te zagadnienia, autor doszedł do logicznego wniosku, że Polska, jest na drodze do coraz pełniejszego rozwoju swojego życia gospodarczego i że zdąża do niego naturalnymi drogami, wytkniętymi przez ciężką pracę i rozmach pracy, przez zbiorowy wysiłek społeczeństwa polskiego i rządowy świadomych swych celów i potencjalnych mocy.

—o—

DYREKCJA BANKU POLSKIEGO

rozesłała do swoich oddziałów okólnik, upoważniający dyrektora oddziału do przyznawania na mocy własnej decyzji kredytu do wysokości zł. 5.000.

—o—

NOWA POLITYKA KREDYTOWA BANKU GOSPODARSTWA KRAJ.

Czynnik rządowy opracowują nowy plan działalności kredytowej Banku Gospodarstwa Krajowego, idący w kierunku rozgraniczenia działalności kredytowej tego banku z bankami prywatnymi i Bankiem Polskim.

Bank Gosp. Krajowego — stosownie do powyższego planu — ma przejść stopniowo na długoterminowe operacje kredytowe. Usunie to dotychczasową konkurencję B. G. Kr. wobec banków prywatnych, pozwalając jednocześnie tym bankom, jak i Bankowi Polskiemu na dalsze rozszerzenie działalności dyskontowej. W tym celu B. G. Kr. ma zaniechać stopniowo dyskonta weksli krótkoterminowych, przechodząc na dyskonto weksli 4-ro, 5-cio, wreszcie 6-cio miesięcznych. Odbywać się to będzie stopniowo w miarę powiększania re-dyskonta weksli krótkoterminowych przez Bank Polski i rozszerzenia operacji dyskontowych przez banki prywatne, a to w celu uniknięcia jakichkolwiek zaburzeń w życiu gospodarczym.

Po całkowitem opanowaniu dziedziny krótkoterminowego kredytu wekslowego przez Bank Polski i banki prywatne — Bank Gospodarstwa Krajowego obejmie wyłącznie finansowanie przedsiębiorstw państwowych i kredyt długoterminowy, przede wszystkim na cele komunalne.

—o—

PAŃSTW. INSTYT. EKSPORTOWY

Warszawa, Elekoralna Nr 2.

nadesłał w dniu 16-go grudnia 1927 roku na ręce kilku wybitnych warsztatów wędliniarskich cyrkular, stwierdzając, że wędliny polskie mogłyby znaleźć na rynkach zagranicznych stały znaczny zbył.

Świadczą o tem udane próby pojedynczych firm z Małopolski Zachodniej, które już w czasach przedwojennych wysyłały swój towar do Wiednia, a także i obecnie eksport ten ma miejsce, lecz w bardzo skromnych ramach.

Przeprowadzone badania wykazały więc następujący rezultat:

1) Wędliny polskie są pierwszorzędnej jakości, a w szczególności kiełbasa i szynki, tak, że mogą konkurować doskonale z wyrobami czeskimi;

2) eksport wędlin należy rozwinąć na większą skalę ze względu na to, że opłaca się lepiej, niż eksport żywności i może być stałym wentylem bezpieczeństwa na wypadek pogorszenia się dalszego koniunktury dla eksportu żywności, co właśnie obecnie ma miejsce;

3) eksport wędlin przewiduje się do rozmaitych państw (Francja, Włochy, Szwajcaria, Turcja, Szwecja), co umożliwi wyzyskanie najlepszych koniunktury rozmaitych rynków zbytu.

4) Eksport ten musi być ujęty w pewną organizację fabrykantów wędlin, organizacja ta powinna ustalić markę, nazwę, opakowanie i poddać się odpowiedniej kontroli eksportowego towaru.

Państwowy Instytut Eksportowy jest gotów udzielić pomocy do nawiązania stosunków.

—o—

MEBLE POLSKIE W ANGLII. Już od roku 1920 Związek Spółdzielni Spożywców zaczął eksportować do Anglii meble. Robiono to celem zdobycia waluty, niezbędnej na zakup towarów, importowanych do kraju. Pierwotnie Związek dostarczał meble kupcom prywatnym, następnie zaczęto dostarczać je i kooperatywom angielskim, które obecnie zabierają około 35 proc. eksportowanych przez Związek mebli, dzięki czemu eksport ten stale się powiększa. W ostatnim półroczu Związek Spółdzielni Spożywców wyeksportował do Anglii mebli za 20 tys. funtów szterlingów t. j. za 860 tys. zł.

Eksport mebli przez Związek stworzył na rynku angielskim poważną konkurencję produkcji meblowej czeskiej, polepszając nasz bilans handlowy.

—o—

Calderara Bankmann

to najlepsza marka mydeł toaletowych, perfum. Chypre-woda kolońska — Caba mydło kąpielowe — Hygiodont pasta do zębów

PINOMETHYL usuwa natychmiast KATAR!

Do nabycia
w aptekach

PINOMETHYL chroni od KATARU.

Do nabycia
w aptekach

KREDYTY NA ROZBUDOWĘ OGRODNICTWA W POLSCE.

Ministerstwo rolnictwa włączyło do budżetu kwotę 200.000 złotych na potrzeby ogrodnictwa w Polsce. — Z funduszu tego udzielone będą pożyczki, przyczem brane będzie pod uwagę, co następuje: 1) przedsiębiorstwa, które zajmują się hodowaniem drzew owocowych, oraz przechowywaniem i sortowaniem owoców, 2) przedsiębiorstwa, zakładające szkoły ogrodnicze z specjalnem uwzględnieniem działu drzew. Pożyczki wydawane będą na okres 10 lat. Osoby zainteresowane winny się w tej sprawie zwracać do Ministerstwa Rolnictwa za pośrednictwem odpowiednich urzędów wojewódzkich.

—o—

W BIURZE IZBY HANDLOWEJ I PRZEMYSŁOWEJ w Krakowie przejrzeć mogą zainteresowane przedsiębiorstwa tutejszego okręgu spis firm i przedsiębiorstw niemieckich, oddanych pod nadzór sądowy, oraz bankructw zgłoszonych na terenie Rzeczy Niemieckiej w listopadzie 1927 roku.

—o—

Sztuka w rzemiośle.

SZTUKA W SZEWSZTWIE.

Ciąg dalszy.

Od kilku lat już zachodzi w Warszawie dziwne zjawisko. Stare firmy szewskie upadają. Co raz to nowy z licznie odwiedzanych przez klientów wielkich magazynów z obuwiem zamyka się, ustępując miejsca składom obuwia mechanicznego. — Jaka jest tego przyczyna? Warszawa przecież słynęła dawniej z artystycznego wprost obuwia.

Dość się przejść po głównych ulicach wielkiego miasta, by zauważyć, że piękne wystawy szewskie eleganckiego obuwia nie mniej przyciągają oko widza, niż wystawy biżuterii lub porcelany. Nie miałyby to miejsca, gdyby obuwiu w estetyce ubrania nie odgrywało pierwszorzędnej roli.

Dość przejrzeć listę patentów, ogłaszanych co miesiąc, by przekonać się, ile inteligencji wynalazcy szewcy wkładają bez przerwy w udoskonalenie fachu.

Jaka jest tedy przyczyna upadania starych firm szewskich?

Otóż w ogólności zawód szewski nie jest wysoko ceniony, gdyż niewielu tylko ze stojących poza naszym fa-

chem wie, ile wiedzy i zdolności wymaga właśnie fach szewski. Wszystkie inne branże przemysłu, kwalifikowane są jako lepsze.

A dlaczego tak jest — bo szewcy sami nie zdają sobie sprawy, że znaczenia swego fachu i sami bardzo mało o sobie myślą. (C. d. n.)

„SZTUKA I PRACA” Tak nazywa się nowe czasopismo, dwutygodnik, którego pierwszy numer ukazał się w tych dniach. Jest to organ poświęcony sprawom sztuki i kultury, a wydawany przez komisję kulturalno-artystyczną przy radzie związków zawodowych w Warszawie.

Numer przedstawia się nadzwyczaj okazale pod względem treści, a wyjątkowo pięknie jeśli idzie o szatę zewnętrzną. We wstępie od redakcji wyjaśnia się znaczenie sztuki dla ludzi pracy i zadania, jakie stawia sobie nowe pismo. Dalej następują artykuły: Art. Górskiego: „O wielkich przewodnikach narodu”; Zygmunta Witkowskiego: „Historja cywilizacji”; Franciszka Siedleckiego: „O sztukach zakupionych przez związki robotnicze”; Zdzisława Borowicza: „Działalność komisji kulturalno-artystycznej”. Głosy kierowników teatrów i wybitnych artystów o widowiskach robotniczych. Dalej idzie kronika o robotniczych placówkach artystycznych. Numer zdobną liczne ilustracje i fotografie.

Numer kosztuje tylko 50 gr. — Adres redakcji i administracji: Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża Nr. 20, pokój 62, tel. 274-55.

Nowemu pismu życzymy pomyślnego rozwoju, a przede wszystkim wytrwania na trudnej, a tak wdzięcznej placówce.

Spodziewamy się jednak, że uwzględni też kwestję zasadniczą sztuki w rzemiośle.

Z naszych Izb.

20-LECIE KRAKOWSKIEJ IZBY RZEMIEŚLNICZEJ.

Dokończenie.

Członkami założycielami Izby Rzemieślniczej byli następujący pp.: Bałuk Leon, Bialik Józef, Bojarski Wincenty, Bujas Tomasz, Czernichowski Edward, Godlewski Stanisław, Kalczyński Aleksander, Kleinhändler Rafał, Kosobucki Piotr, Pietrucha Jan, Stachowski Stanisław, Weiss Franciszek, Wiśniewski Józef.

Pierwszy Wydział Izby Rzemieślniczej składał się z 31 członków, a w skład jego wchodził p.: Piotr Koso-

bucki, jako przewodniczący; Józef Bialik, jako zastępca przewodniczącego; Jerzy Werner, jako sekretarz; Jarra Marcin, jako skarbnik; tudzież jako członkowie p.: Armatowicz Bolesław, Bałuk Leon, Czernichowski Edward, Glonezyk Józef, Godlewski Stanisław, Iglicki Stefan, Kalczyński Aleksander, Jan Kudasiewicz, Malik Leonard, Misiorowski Franciszek, Repetowski Piotr, Sulikowski Aleksander, raca miejski, Stankiewicz Julian, Strassheim Adolf, Silberling Józef, Szufa Ludwik, Seip Piotr, Tombiński Jan, Wałkowiński Józef, Weiss Franciszek, Wiskida Remigjusz, Wiśniewski Józef, Wójcikiewicz Stanisław, Woliński Władysław, Wójcik Karol, Wolny Jan, Zatorski Jan.

Grupa pierwszego Zarządu Krakowskiej Izby Rzemieślniczej.

Kancelarja Izby składała się z dwóch urzędników p.: Radziszewski Konstanty, kierownik; Głowacki Eligjusz, sekretarz Cechów; Figurski Andrzej, kursor.

Członkami Komisji rewizyjnej byli pp. Tomasz Bujas, Kazimierz Dłużyński i Herman Stieglitz.

Komisarzem rządowym został zamianowany przez tut. Magistrat, jako władzę przemysłową I instancji radca Magistratu p. Adolf Buczkowski.

Instruktorem w Krakowie był w tym czasie już p. Witold Ostrowski, który zasłużył się bardzo około założenia naszego Związku.

I tak prowizoryczny do tego czasu i dobrowolnie przez uświadomione Cechy powołany do życia Związek, przeobraził się w ten sposób w stałą instytucję, pod nazwą: „Izba Stowarzyszeń Rękodzielniczych i Przemysłowych w Krakowie”, która przegarnięta przez Cech Rzeźników i Masarzy na „Kotłowie” dokonała 15 grudnia 1907 roku uroczyste otwarcie w obecności wszystkich ówczesnych dygnitarzy, poczynawszy od namiestnika, a skończywszy na 60-ciu reprezentantach krakowskich cechów z sztafarami. W dniu tym założono

też wspaniałą „Księgę Pamiątkową”, w której widnieją nazwiska wszystkich owych dygnitarzy i działaczy ówczesnych.

Tak się to działo 20 lat temu. — Dużo wody upłynęło, okropne losy przeżył nie tylko Kraków, ale cały świat — dzieło jednakże ostało. I można śmiało powiedzieć, że bez Krakowskiej Izby Rękodzielniczej i organizacyjnej pracy Krakowa, tej „kolebki kultury rzemieślniczej” (zob. artykuł w nast. numerze) nie byłoby dzisiejszej ustawy przemysłowej. Czyż nie jest to dziwny zbieg okoliczności, że w tym samym dniu, w którym Krakowska Izba Rzemieślnicza kończy 20-lecie swej pracy nad urzeczywistnieniem takiej stawy, rozpoczyna się nowy okres jej życia, dający jej wszelkie możliwości wielkiego rozwoju. **G.**

Kronika.

CECH SZEWCÓW W KRAKOWIE urządza Kurs lepienia obuwia sposobem „Ago”. Kurs ten odbędzie się w Muzeum Przemysłowym ul. Smoleńsk, od 9 stycznia począwszy przez 5 dni. Kurs ten prowadzony przez specjalnego instruktora z Lipska zainteresował do tej chwili już 17 majstrów. Dalsze zgłoszenia przyjmuje przełożony Cechu szewców S. T. Tasiecki, Mikołajska 1. Kurs kosztuje 18 zł. a odbywać się będzie od godz. 8 do 12-tej.

WIELKI ZJAZD STANU ŚREDNIEGO W WARSZAWIE. „Express Poranny” z dnia 30 grudnia zamie-

szcza odezwę, zapowiadającą, że w dniu 8 stycznia odbędzie się w Warszawie wielki zjazd stanu średniego pod hasłami zapewniającymi temu stanowi należyty wpływ na układ sił społecznych w państwie i uzyskanie reprezentacji w ciałach ustawodawczych. Zjazd ma omówić nadto sprawy związane z wprowadzeniem w życie izb rzemieślniczych. Rada wojewódzka stanu średniego, która podpisała odezwę, wzywa do licznego udziału w zjeździe i pisze między innymi:

„Bratnie nasze organizacje w Wielkopolsce i Małopolsce wypowiedziały się już i przystąpiły do czynnej akcji celem wzięcia udziału w zbliżających się wyborach, opowiadając się za najszerszą współpracą z rządem Marszałka J. Piłsudskiego. Obecnie muszą zabrać głos rzemiosło, drobne kupiectwo, przemysł i wolne zawody b. Król, Kongresowego i Ziemi Wschodnich.

NOWOŻYTNE DZIEJE RZEMIOSŁA POLSKIEGO. Dnia 31 grudnia 1927 roku upływa 111 lat od chwili ogłoszenia przepisów dla zgromadzeń rzemieślniczych w Królestwie Polskiem, zwanych po prostu **Ustawą Cechową.**

Celem uczczenia tej wiekopomnej rocznicy, redakcja czasopisma „Nowości” wydaje specjalny **noworoczny numer rzemieślniczy**, poświęcony rocznicy „**Odrodzenia rzemiosła Polskiego**”.

Równocześnie donosi, iż w dniu 1928 roku przystępuje do opracowania wielkiego ilustrowanego wydawnictwa p. t. „**Nowożytne dzieje Rzemiosła Polskiego**”, poświęcone-

go rozwojowi rzemiosła pols. w XIX i XX wieku.

JEST ŚRODEK NA KATAR. W obecnej chwili, gdy prawie każdy choruje na katar lub przynajmniej jest zagrożony tym przykrym stanem, powodowanym infekcją, której sprzyja zaziębienie — należy powitać ukazanie się wspaniałego środka zapobiegawczego i leczniczego na katar „Pinomethyl”, zaznaczając, że jest to wyrób krajowy, którym Laboratorium Mgr Koperskiego w Krakowie przysłużyło się też uprzedmiotowieniu kraju.

RZEMIEŚLNICY WEZMĄ UDZIAŁ W POWSZECHNEJ WYSTAWIE KRAJ. W POZNANIU. Pozn. Izba Rzemieślnicza zwraca się nieniem do wszystkich rzemieślników, ażeby brali liczny udział w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu, która odbędzie się w roku 1929, a kto dotychczas jeszcze nie skutecznie swego zgłoszenia, celem otrzymania odpowiedniego „stoiska” na Powszechnej Wystawie Krajowej, a pragnie brać udział niech pociągnie wypełnić wydane przez Dyрекcję Powszechnej Wystawy Krajowej formularze zgłoszeń. Kto zaś dotychczas formularzy takich nie otrzymał, niech zwróci się do Dyrekcji Powszechnej Wystawy Krajowej, a ta udzieli mu niezbędnych informacji i druków.

Termin bowiem zgłoszeń upływa z dniem 1-go marca 1928 r., a pó-

BIURO LITERACKIE
Redaktora Henryka Grudzińskiego-Gralskiego, Kraków,
ul. Zybkiewicza 5, (Dom PKO.)

FEJLETON.

HENRYK GRUDZIŃSKI.

Potęga organizacji i jej współczesna amerykanizacja.

IV.

Bureau of Public Safety umieszcza na wszystkich zakrętach dróg automobilowych „S. O. S.” co nie znaczy „Ratujcie wasze dusze”, jak na morzu, lecz „Safety or sorrow” tj. „spokój lub strapienie”, — a w innych miejscach umieszcza „Bądź gotów stanąć przed Bogiem!” lub „Baczność! gmach sądu karnego jest tuż obok o 50 metrów!” lub „Save human life” t. j. „Ratuj ludzkie życie”. Wszystko to jest tylko następstwem owej praktycznej psychologii taylorskiej, która twierdzi, że bez za-

interesowania sentymentalnego trudno zdobyć się na większy wysiłek w jakimkolwiek kierunku. Praktyczni organizatorzy wielkich fabryk wiedzą dziś co czynią, jeżeli ściany warsztatów obwieszają napisami najrozmaitszej sentymentalnej treści, jeżeli osobiście zbliżają się do każdego robotnika i ściskają mu dłoń lub jeżeli Ford w swych zakładach zatrudnia specjalnych profesorów psychologii, którzy mają służyć poradą prywatną robotnikom w ich kłopotach życia codziennego.

W następstwie tych to dążeń powstała cała osobna gałąź psychologii praktycznej, indywidualnej, „Employment Psychology”, która powoli otwiera oczy ludzkości na bezwartościowe teoretyzowanie dotychczasowych katedr filozoficznych, służących uczniom i doktorom do dys-

put, a nie na dobro cierpiącej ludzkości.

Inny znowu punkt programu taylorskiego, odnoszący się do koniecznego przygotowania robotnika, rozrósł się w osobną wspaniałą dziedzinę t. zw. poradnictwa zawodowego i badania zdolności zawodowej. Dziś już cała Europa zasiana jest laboratoriami tego rodzaju, których zadaniem jest pomiędzy petentami wybrać najodpowiedniejszego.

Dziś już na kolejach polskich stosuje się dobór pracowników kolejowych za pomocą osobnych egzaminów dla stwierdzenia uzdolnienia. Tego rodzaju badania lub poradnictwo stosuje się zwłaszcza wobec młodzieży rzemieślniczej i przemysłowej, by z góry wykluczyć tak częstą w dzisiejszych czasach tragedię złego wyboru zawodu. C. d. n.

Tutki Morwitan — Bibułki Herbewo

Baczność przed naśladownictwami!

źniejsze zgłoszenia uwzględnione już nie będą. Tymczasem kto prędzej swój udział zgłosi otrzyma lepsze stoisko na Wystawie, a temsamem i możność lepszego interesu.

Dla rzemiosła bowiem przeznaczyła Dyrekcja P. W. K. znacznie większe ulgi, które przy liczniejszym udziale rzemiosła wyniosą:

10 proc. od 12—50 m²;

20 proc. od 55—200 m²;

30 proc. ponad 200 m² tak, iż za 1 m² zajętego miejsca płaci się:

a) na wolnym polu — 10 zł.;

b) w budynkach (stoiska dostępne z jednej strony) 30 zł.;

c) w budynkach (stoiska dostępne z kilku stron) 40 zł.

A zatem niech każdy rzemieślnik w miarę możliwości, jak najprędzej postara się o potrzebne informacje i skutecznie swoje zgłoszenie.

Krakowscy Rzemieślnicy zamierzają wystąpić gremjalnie, zajmując wspólne stoisko na Wystawie.

—o—

Rozmaitości.

WSPIERAJMY MŁODZIEŻ AKADEMICKĄ. Ileż to synów rodzin rzemieślniczych studjuje dziś w najtrudniejszych warunkach na polskich wyższych uczelniach! Prawie cała inteligencja polska pochodzi bezpośrednio z stanu średniego, zwłaszcza rzemieślniczego. Wspierajmy zatem młodzież akademicką. Jak nas informuje JW Pan Kwestor Uniw. Jagiell. mag. praw Henryk Matus, długoletni sekretarz Krakowskiej Izby Rzemieślniczej, potrzebują takiego wsparcia tego rodzaju zasłużone instytucje jak Wzajemna Pomoc Uczniów Uniw. „Bratnia Pomoc Medyków i Bursa Akademicka na rzecz których można złożyć datki w Administr. „Wiadom. Rzem.“, Krak. I zba, Potockiego 18.

—o—

PROCES O NIETYTUŁOWANIE SŁOWEM „PAN“. Inwalida wojenny p. Becalel Tuczyński zaskarżył do sądu warszawskiego prezesa żydowskiego związku inwalidów w Warszawie, Wurzelmana i sekretarza Tumana o to, że w liście nie tytułowano go słowem „pan“. Oskarżeni oświadczyli przed sądem, że w związku inwalidów żydowskich wszyscy są kolegami i że nie mieli zamiaru obrazić p. Tuczyńskiego. — Sąd uznając, że zwrócenie się do obywatela polskiego bez tytułu „pan“ jest obrażającym, skazał prezesa i sekretarza związku inwalidów żydowskich na dwa dni aresztu. — Oskarżeni wnoszą apelację.

—o—

POSTĘPY W UPRZEMYSŁOWIENIU KRAJU. Jak się dowiadujemy, powstała w kraju nowa użyteczna placówka dla naprawy „wiecznych piór złotych“. Pióra te dziś wyłącznie pochodzenia zagranicznego wymagały dotychczas wysyłania n. p. do Wiednia przy najmniejszym defekcie. Obecnie jest możliwość rychłego i solidnego naprawienia tychże piór do napelniania w Krakowie, ul. Szewska 6, w firmie J. Horowitz.

—o—

WAŻNE DLA P. T. KRAWCÓW. — Krakowska Elektrownia względnie jej dział sprzedaży na ulicy Brackiej zaopatrzył się w duży skład elektrycznych żelazek do prasowania, które sprzedaje na dogodne raty odbiorcom prądu.

—o—

ZDROWE ZĘBY — TO ZDROWIE!

Jak ważną rzeczą dla zdrowia są zęby, o tem chyba każdy wie. Nie zdaje sobie tylko niejedyn dostatecznie sprawy, jak fatalne skutki pociągają za sobą zęby niedostatecznie pielęgnowane. Nie mówimy tu o jamie ustnej już zupełnie zniszczonej, to karci już sama przyroda nocami nieprzespanemi, bólami i nieprzyjemnemi wyziewami. Aby do tego nie dopuścić, należy zęby pielęgnować dezynfekując jamę ustną płukaniem i czyszczeniem dwa razy dziennie a to rano i wieczorem przed spoczynkiem najlepiej preparatem w handlach i droguerjach polecanym. Najważniejszem jednak jest odwiedzanie dentysty, co 6 miesięcy, aby zapłombował otwory w zębach i uzupełnił braki, co wcale nie jest tak kosztownem, jakby się to zdawać mogło, zwłaszcza, jeśli zaniedbanie nie jest zbyt posunięte. Nawet pozornie zdrowe zęby wymagają kontroli, bo tylko dentysta jest w stanie zauważyć początki chorobowe, a pamiętać należy, że zapobieganie jest ważniejszem od samego leczenia.

Nareszcie należy z naciskiem podkreślić o czem szerokie sfery mieszczaństwa są niedostatecznie poinformowane, że nie pielęgnowane zęby są dosłownemi hodowlami najrozmaitszych bakterji, które zagrażają prawie wszystkim organom wewnętrznym, zatem pielęgnować zęby jest to samo, co pielęgnowanie zdrowia.

Artur Goldmann.

—o—

Księgozbiór rzemieślniczy

(Zestawiła Księgarnia D. E. Friedleina w Krakowie)

Długoszewski St. i Horowski J.: „Piekarstwo“ zł. 3.

Dminkiewicz M.: „Farbiarstwo“, zł. 3.50.

Dusza A.: „Początki nauki kroju męsk.“ Część I, zł. 8.

„Garbarstwo“ zł. 3.50.

Gustawicz Br.: „Podręcznik elektrotechniczny“ zł. 7.

Sroczyński M.: „Malarz, pokostnik, lakiernik“ zł. 2.50.

Wyrobek E.: „Fryzjer“ zł. 2.50.

„Wiadomości o metalach“ zł. 3.

„Kalkulacja w stolarstwie“ zł. —.80

Kiszakiewicz T.: „Przemysł złotniczy“ zł. 3.

Kohlmann W.: Tablice kubiczne: I. Drzewo okrągłe zł. 5.30, II. Drzewo ciosane zł. 5.30, I. i II razem zł. 8.50. Kozłowski A.: Podręcznik dla tokarzy Część I. Hartowanie stali zł. 3.20. Cz. II. Tokarstwo zł. 6.80. Cz. III. Nacinanie i obliczanie kół zmianowych zł. 6.80.

„Książka narzędziowa“ zł. 2.50.

Kuśnierski Fr.: „Kurs nauki stolarstwa“ zł. 2.70.

„Modelarstwo“ zł. 3.20.

Marko S. i Keh. M.: „Garbarstwo chromowe“, opr. zł. 10.

Modzelewski J.: „Ceramika“ zł. 9.20.

Niklewicz K.: „Kiperstwo“ zł. 3.

Padechowicz M.: „Kalkulacja w stolarstwie“ zł. 3., opr. zł. 4.

Przybylska M.: „Podręcznik do trykotarstwa ręcznego“ zł. 6.

Różycki A.: „Krakowskie wyroby wędliniarskie“ zł. 6.

Schreiber M.: „Przewodnik stolarski“ zł. 5.

„Sprzęt“ (zesz. 9). Zespół włóściński“ zł. 5.

„Sucha destylacja drzewa“ zł. 3.

Zerebecki M.: „Wyrób gontów“ zł. 1

Wszystkie powyżej przytoczone książki dostarcza KSIĘGARNIA D. E. FRIEDLEINA Kraków, Rynek 17.

—o—

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

Panu Garl. Stan. w Bursztynie. — Nasza notatka oparta była na rozstrzygnięciu sądowym w tej sprawie o czem doniesiemy Panu dokładniej po zawiadomieniu nas, czy Pan istotnie poza zegarkami własnego wyrobu nic nie sprzedaje

Panu Janowi Szkarł. w Szczawnicy dziękujemy za słowa uznania i informujemy Pana, że naczelnik gminy obowiązany jest z tytułu policji ogniowej interwenjować w Pańskiej sprawie.

—o—

Do albumu przyjacielowi.

*Pytał głupi mądrego na co rozum zda się
Mądry rzecz: ot, na to byś mógł
w drukarni prasie*

*Tłoczyć myśli najgłupsze, psuć dobre,
warcholić
Byś mógł wolny rozgłośnić głupszych
kieszeń golić. Stef.*

ERDAL pasta do obuwia wszędzie do nabycia

PORADNIK REKLAMOWY.

Sprzedać to grunt!

(Ciąg dalszy).

18) Rozpoczynaj pracę dzienną porządkowaniem twojego oddziału. Nie pozostawiaj tej pracy młodszemu zatrudnionemu, gdyż w ten sposób masz dokładny przegląd składu.

19) Towary, które są częściej poszukiwane, lecz których w sklepie się nie prowadzi, notuj i natychmiast zawiadom o tem szefa.

20) Nie weź nigdy ze składu ostatniej sztuki towaru przedtem, nim nie zrobisz nowego zamówienia.

21) Twoje sprawy prywatne trzymaj zdaleka od interesu.

(„Przegląd Kupiecki” z 12/XII 27).

Zakład Dentystyczny
ARTURA GOLOMANA
Kraków, Sławkowska 30.

Drobne ogłoszenia.

MASZYNA DO PISANIA starego systemu „YOST” za 100 zł. — Zgłoszenia pisemne do administr. „Wiadomości Rzemieślniczych” pod „YOST”.

PIECZĄTKI
dla wszystkich instytucji, związków, cechów wykonuje w czasie jak najkrótszym.

ZAROBKOWE BIURO POSREDNICTWA PRACY DLA WSZELKICH ZAWODÓW
JADWIGI KWIECIŃSKIEJ w Krakowie, Szpitalna 38 i. p.
Telefon Nr. 1456. (vis á vis Teatru miejskiego) Telefon Nr. 1456.

Pośredniczy we wszystkich gałęziach pracy dla mężczyzn i kobiet dostarczając służbę domową, hotelową i pensjonatową na sezony letnie. Zlecenia wykonuje się szybko, z całą sumiennością i punktualnością według cennika Ministerjalnego.

Od lat 30-tu istniejący

Handel przyborów kancelaryjnych oraz skład papieru

Przyborów szkolnych i galanteryjnych

JAKÓBA HOROWITZA W KRAKOWIE

ul. Szewska L. 6.

ma zaszczyt zawiadomić Szanownych Swoich Klientów, że nie rozsyła agentów, lecz uprasza łaskawe zlecenia przysyłać wprost do firmy znanej od lat tylu z swej rzetelności, punktualności i **najtańszych cen**. Pośrednictwo agentów podraża towar, a firma moja pragnie wyszczególnić się, przy dostarczaniu towarów **pierwszorzędnej jakości, najtańszymi cenami konkurencyjnymi**. Nawiązawszy bezpośrednie stosunki z pierwszorzędnymi fabrykami i wytwórniami jestem w możności obsłużyć moich P. T. Klientów, gruntując w dalszym ciągu zdobyte zaufanie do mojej firmy, **udzielając dla P. T. Urzędów i Biur dogodnych warunków łatności**.

Posiadam zawsze na składzie, w każdej ilości i gatunku: Księgi handlowe z układem linjarnym we wszystkich systemach, Skorowidze, Dzienniki, Kwitarjusze, Skoroszyty, Segregatory, Klasery, Portfele wekslowe, Kopjały, Biuwały, Wszelkie rodzaje druków kupieckich, Faktury, Rachunki, Papiery listowe i koperty z żądaniami nagłówkami fir-

mowemi, Podkładki na biurka, Kalendarze ścienne, biurkowe i wieczne, Suszki, Kałamarze, Kasety, Pieczęcie rytowane i kauczukowe według nadesłanych wzorów, Papier kancelaryjny i maszynowy we wszystkich gatunkach i wymiarach, Papiery pakunkowe i na okładki, Bibuły, kalki rysunkowe do kopjowania i maszynowe, Wstażki do maszyn do pisania wszystkich systemów, Atramenty i Pióra.

Dla P. T. Rysowników: Papiery rysunkowe pierwszej jakości „Schoellershammer”, Papiery świetlane negativ i positiv, Cyrkle, Reisceigi i Grafiony precyzyjne firmy E. O. RICHTER et Co. Chemnitz, Szablony do opisywania rysunków, Rysownice, Przykładnice, Linje drewniane i metalowe, Grafiony, Tusze i wszelkie przybory rysunkowe i techniczne.

Z poważaniem

JAKÓB HOROWITZ

Kraków, ul. Szewska L. 6.

Proszę uważać na adres.

T. H. REIM SP. Z OGR. ODP.
KRAKÓW RYNEK 37 KRAKÓW
POLECANA:
FARBY, POKOSTY, LAKIERY.
Wyroby szczerbkarskie. Wyroby gumowe i chirurgiczne. — Przybory sportowe. Rybołstwo. Leżaki, hamaki stołeczki składane. Perfumy, mydła, Wody kolońskie.

PORCELANE, SZKŁO i LAMPY
poleca
JAKOB GROSS
KRAKÓW, RYNEK GŁ. 1.8.

WARSZTAT INTROLIGATORSKI
sprzeda większą ilość odpadków. Reflektanci zechcą się zgłosić pod szyfrą „Odpadki introligatorskie” do Admin. naszego pisma.

Ceny ogłoszeń: 1/1 strona 200 zł., 1/2 strony 120 zł., 1/4 strony 60 zł. Drobne ogłoszenia 10 gr. za słowo.

Drukarnia Gronusia i Orłowskiego w Krakowie, ul. Stolarska 6.